

TALAS

Italu Kalvinu

1.

I mornari više vole da su na kopnu
Nego na moru, pomislim ponekad,
Željan stabilnog oslonca, makar misli
Koji bih mogao obujmiti
I držati se nje kad uokolo duva
I preti da me odnese, baci na užad
I jedra, nadnesena sa svih strana,
Mokra od reči.

I mornari vole da su uz decu i ženu,
Prija im lagodan, pun milošte, posao u bašti;
Orezivanje ruža, ojača ih ubiranje voćki.
Vole te lepe, sitne i prisne nežnosti
Koje ih kao pruge na njihovim majicama
Obuhvataju i štite, dopuštajući
Da slobodno dišu vazduh
Koji istina nije slan, nego je
Različit, onoliko koliko je kopno drugačije,
Koliko su predeli međusobno drugačiji.

I mornari, kao i neki drugi ljudi,
Od kopna dobroano odmaknuti
Iz razloga tek njima dostupnih,
Zbog poslova i obaveza koji izmiču opisu
I uobličanju, jednako kao što i bolesti izmiču,
I oni vole kadikad da se zabave; mornari
Na moru, drugi ljudi tamo gde se zateknu.
I mora biti da je divno iz rasonode
Loviti moćne bele ptice,
Ili želeti da ustreliš i izdvojiš
Jedan talas, lagano koji nastaje u daljini
I da gledaš samo njega u obilju talasa

Koji mu prethode, u mnoštvu onih koji ga slede,
Sustižu i potiskuju, kao što on čini sa
Drugima i upija njihovu moć,
Svaki nagoveštaj oblika, oblik namah uspostavljen,
I jedini se sa njima poništavajući ih
Pre nego što i sam postane deo nečega:
Sile koja udara u hridi i spaja se s rekom lave,
Ili deo ogledala koje se blago nasloni
Na tihu septembarsku plažu.

2.

Da li zaista postoji jedan talas, da li
U neprekidnom sudaranju i mimoilaženju,
Sem privida i sjaja, išta postoji.
Ili su svi talasi jedno, uprkos bilo kojem postojanju.
Iako se čini da je svaki uvek drugačiji
Od onoga koji mu prethodi,
I od onog koji za njim preti.

Gledati jedan talas; velika je, mora biti,
Ta veština; sagledati ga u njegovoj i u svojoj
Punoći i pratiti ga u raskoši pene i opsena
U kojima se ukazuje. Velika,
I ako gledaš tek komadić mora, prostor
U koji ni čamčić ne bi stao; teško je
Izdvojiti jedan talas, pri tom ni njegovim
Užadima, ni grudvama pene ne dirnuti drugi.
Ne ući vidom u odlazeće ili u telo za koje pomislimo
Da očas će se razliti, i biti glatko,
A ono se propne još više, pre nego se
Strovali i jezičcima lizne ugarke
Talasa što bi da izbegne svaki dodir,
A plane, plane opet, kao i svaki drugi val.

3.

Ima li odista smisla ova zabava,
Pokušaj izdvajanja, želja za trošenjem vremena
Između dve oluje, ili dve zapovesti
O uništenju gradova, plantaža aronije i urme,
Zasada brusnice i kafe, o rušenju nečujnim
Talasima eksploziva.

Jer, da bi se izdvojio talas, nužno je znati štošta
O svakovrsnim sitnicama sučeljenim pri njegovom
Stvaranju i o drugima, koje ga prate kad nastane.
Ko li to ima moć da sve ih drži u glavi,
Dok vreme se razliva i pada kao ogledalo
I preko sveta vode i preko ostalih svetova.

4.

I te kako ima smisla, ova igra.
I na kopnu uvek izdvojimo jedan talas
I pratimo ga štiteći ga, kao makazama da odsecamo,
Od drugih koji su važni nekom drugom
Ili njemu i pripadaju.
Pre nego što se spoje i razbiju o iznenadno stenje,
Ili blago pređu preko naših tragova na pesku,
Talasi nam priđu i mi uvek prepoznamo
Onaj za koji smo oduvek mislili da je naš,
Ili je on to odistinski i bio.

Kao što je ovaj sklad zelenila u bašti,
Pena plodova, njihovi oblici
Uz koje prislanjam svaku misao i rastem s njima,
Dok prepoznajem i izdvajam niti:
Pesmu slavuja, glas vuge, pupavca ili žune,
I zapenušani smeh mojih bližnjih.
U toj peni svaki mi napor i pokušaj izdvajanja,
Izranjanja, biva lakši, prepun smisla.
Svaki taj pokušaj spajanja. U toj peni.

GNEZDO

Veoma lep, zbog nečega poseban,
Sa svetlosmeđim i zagasitožutim prelivima
Na perju koje štiti njegovo robusno
A skladno telo, sav predan žurbi
I instinktu, zaneti golub svaki čas sleće
U dvorište i uzleće odatle, podižući
Lišće i ljuspice opale sa breza.
Kao da helikopter sa važnim zvaničnicima
Sleće na liniju razgraničenja, ne bi li
Ljudi u tamnim odelima privoleli

Na obustavu ratnih dejstava
Ljude u maskirnoj odeći. I jedni se
I drugi, zaneti, nadnose nad mape,
Dočrtavaju, brišu, kroje sudbine.

Tako ljudi, vlastodršci i ini, u slici
Bezbroj puta viđenoj, i upamćenoj
U naknadnim emitovanjima, kad je bilo nužno
Setiti se istorije, ili izreći kaznu
I kravatama i maskirnim odelima; i narodima,
I narodima.

A golub, onaj golub, sleće; i dalje gledam ga
Kroz prozor: uvek izabere i podigne
Suvu grančicu. I odnese je, ne vidim gde,
Početak je jula, krošnje još su guste,
Ni blizu rasula.

Odnosi on grančicu mira, pomislim,
Jer znam da mira je malo,
Gotovo da ga nigde nema.
Zamislim i da svaka od grančica
Otrezni poneko tlo i zamislim još ponešto,
A nerazumne se elise okreću, vazduh se vrtloži,
Rubovi sakoja lepršaju, kravate kreću uvis,
Uvis, kao da su putokaz.

A tačno znam da golub popravlja gnezdo.
Žuri dok voljena se ne vrati,
Dok vreli vazduh ne počne da zaviruje
Pod strehe, na tavane, hita
Da popravi ono što je vreme, to lepo vreme
Koje prolazi nezavisno od bilo čega,
Ni za šta ne mareći, učinilo
Trošnim; to vreme koje se nikada ne maskira,
A uvek mu oblače neprikladnu odeću,
Odelo bez preliva od kojih bi zastao dah.

A golub, onaj golub, žuri, njegova rđasta boja,
Njegova boja krajinske zemlje na kojoj zri
Najslađi grozd, boja tek otkopanih figurina,
Neprestano pada i uzdiže se.
I opet će udobno biti gnezdo,
Podignuto tamo gde biva nevidljivo,

U senci, gde samo vremenu je uvek dostupno.
Na liniji razgraničenja između ovoga
Poroznog i mrkog tla i svoda koji ga nadgleda.

A s vremenom je lako, vrlo, vrlo lako:
Sletiš i uzletiš, sletiš i uzletiš,
I tako neprekidno, dok neko te traži, da motri netremice,
Željan radosti, stalno uspravljen, uz otvoren prozor.
Neko, a odnekud gleda i onaj što povremeno privuče okna
I odeli vremena, ali rezu, rezu ne navlači.

VREME, KAO DA JE STALO

Zamišljam da obreo sam se
U beskrajnoj stepi,
Spokojnom oprljenom prostranstvu.
Vreme kao da je ovde oduvek teklo
Ujednačenom sporošću, ravnodušno
Prema svim oblicima života:
Stadima ovaca i njihovim čuvarima,
Krdima kamila, prema orlu koji
Sa uzvišice razgleda i vreba.
Svuda nedokučiva lepota
I vreme ko zna kada stalo,
Da je ne kvari.

I nađem se očas, užasnut vrelinom,
U blizini mora, da bih lakše disao.
Blagi dodir morskog vazduha
I mirisa četinarara draži me umilno.
Setim se pokojeg stiha, pesme insekata.
Mir. Svuda je podne. A vreme, vreme kao da je
Stalo, da ne remeti.

Odatle do dubokih kanjona Njujorka
Malo je potrebno. I vidim rojeve
Zvezda sa vrha litice, kroz stakleni krov,
Vidim vode i odsjaje na njima.
A vreme, vreme kao da je stalo;
Ne znam da li zbog njega urlaju sirene
Polijskih i drugih hitnih kola, ne znam
Može li se pokrenuti.

To vreme, koje oduvek negde stoji
I niko ne zna šta smeru.
U pravu je onaj ko sumnja u njega,
Ko iz prostora u prostor seli se
Da bi kazao, dobitnički: živeo sam,
Ispunio sam vreme. A, u stvari,
Obmanjuje ga telo, vremena puno.

U pravu je i onaj ko zamišlja prostore
I s lakoćom prelazi iz jednoga u drugi,
Ne tražeći drugo do dokaz
Da vreme ne postoji. I ne postoji,
Samo što to niko ne može da potvrdi.
Ali, ko će ga znati, ko će ga znati.

I evo me opet na vrhu one litice:
Gledam kako smeše se zvezde
I kako se poneka zacenuta gasi;
Dok srebre se lososi u Hadsonu.

I evo me ispod drugoga stropa,
U prostoru bez vazduha i svetlosti
Bez žubora i boja, bez orla i krljušti,
Evo me u tom prostoru bez vremena,
Bez ičega. Zamišljam ga i ne umem
Da ga opišem, jer i ja sam bez ičega
Što sam ikada imao.

I duša se iskrala, tek da se uveri
Da sve je stalo.
Da bi moglo sve i da počne.

OGREJATI SRCE

Da sam bio malo bliže,
Mogao sam ogrejati ruke,
Kazuje engleski vojnik, vitalni starčić,
Svedočeći o granati koja je pala
U blizini njegovog rova i stvorila
Ogromnu vatrenu loptu.

Da, te ruke, i ne samo tada,
U klanici na Somi,
Nego uvek kad su jezdili, i poljima i nebom
I vodom, nemilosni jahači.

Te ruke bez kojih nijedna lopta
Ne bi imala smisao: ni jabuka, ni dojka
Žene koju volim, ni kliker dok se odbija
Od drugog pod ustreptalim pogledom dečaka
Koji o sudarima još ništa ne zna.

Nijedna lopta. Nijedna, zaista.
Te ruke, provodnik uvek željan topline;
Bez njih bi i ono što u nama se istinski žari
Bilo izlišno, kao onda kad naiđu pomračenja,
Zagrcnuti sjaj one najveće lopte,
Ili plamteći um kome prsti služe
Tek da bi oblikovali vatrenu loptu,
Spremnu da se širi, i raste, raste,

Sve dok ovaj lepi pregrejani svet
Ne privoli ruke, naše ruke
Da se brane, da brane,
Jer ima se šta, i te kako ima
Čuvati od mraka.

VEŠTINA ZAVARAVANJA

Po Mišelu Onfreu

1.

Nekad sam kuvao iz potrebe,
Jer nije imao ko, obična, prosta jela,
Sada kuvam da bih čestitoj starosti
Priušti svetlost i da bih jednoj
Rastrzanosti ponekad omogućio predah.
Da, predah i mir kad se vrati s posla
Voljena žena i zatekne me oznojenog,
Užurbanog kraj šporeta, srećnog,
Jer volim da spremam to obilje, obilje
Kao u romanu Tomasa Vulfa.

Eno me kako pohujem tikvice i pržim
Još ledenu ribu, sav umazan i poprskan
Kapljicama zejtina, eno me kako proveravam
Da li je sve podešeno, sve onako kako sam
Godinama učio: vreme, količina brašna
I prezli, vrelina ulja, jaja u koja umačem
Slasne krugove izrasle u našoj bašti.
Hitam, dodajem i oduzimam, okrećem filete
I dugmad na šporetu, kolutove koji cvrče.

2.

I kao da sam zavisnik od te žurbe,
Trošim vreme kojeg zapravo i nema, jer sve je
Stvar procene, sve uvek stvar veštine
U baratanju viljuškama, kašikama, varjačama,
Krpama kojima brišem ruke, te ruke
Koje sve znaju, koje brinu o postojanosti
Na koju sam svikao, a o postojanosti je
Jedino reč.
Ne o postojanju, i potrebi da se bude,
Ma gde, i u vreloj kuhinji, nego o poštovanju
Načina koji sam izabrao
I borio se da bude jedini, ma gde, ma gde.

I ta lepa veština zavaravanja
Pred žurbom koja odasvud proviruje,
I prska me vrelim kapima i zagoreva,
Ona kao da jedino postoji, uvek,
I kad su jela iznesena na sto,
Voljenima, pred osmehe koje sam izmamio,
Koje mamim i samom postojanošću,
Predanošću, tim jedinim iskazom
Za koji se borih
Pred navalama nepoznatog.

3.

Beše uvek u tim lavinama
Stvarnosti i preslanog i nepečenog,
I presnog i ukvarenog i trulog,
A samo o postojanosti uvek beše reč.

Uvek beše reč: precizna i kad se ne bira,
Uvek beše, ali tek na kraju, kad ni vrelinu,
Ni trpljenje, kad ni ukvarenost
Ne uspevah da preobrazim.

4.

I gotovo da svakodnevno uputim
Pokoju tačnu reč, a verovah
Da svaku sam glad za uzvratanjem utolio
I stigao s njom do vrha brda; tek,
Primoran budem da kažem šta imam onima
Koji kidišu, kao da je u kidisanju
Smisao postojanja. Kamen se, dakako, obruši,
Kako uvek i biva.

5.

I opet se mora kuvati, kuvati,
Jednako kao i u kuhinji zbog radosti
I uživanja; a svlada me umor kadikad.
Kao da je pod kožom i drugi mitski junak
Kome sve izmiče; tu je, ostaje večno
I žedan i gladan.

Bude i meni dosta izmicanja,
I iako znam da se mora kuvati,
Da se mora, nisam uvek siguran u to.
I primiren, uz bocu vina, ponavljam,
Tonući u san: mora, ne mora, mora, ne mora,
Mora, ne mora,
Kao da o postojanosti znam sve što bih
Morao znati, kao da
O veštinama zavaravanja znam sve.